

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt X. Secreta colloquia inter Sturmium, Zanchium, ac postea
Vergerium, hæreticos, & Delfinum Nuntium; & susceptum super hoc à
Pontifice consilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1561.

eam conmitterentur, se non defuturos: interim Nuntio à se commendari cuiusdam sui cuius negotium. Cum variis etiam Episcopis, ac præcipuè cum Spirensi, Constantiensi, ac Marsburgensi, eodem Nuntius munere functus est: atque à cunctis ingentis obsequij verba reddita; sed in singulis seu senectutem, seu inuacuitudinem, seu aliud quidpiam causantibus, languida se mouendi deprehensa est voluntas; pro eo ac vsuuenit in iis qui domi suæ commodè viuunt, neque aut naturæ aut necessitatis aut affectionis impetu compelluntur.

g Quæ proposita ac responsa sunt, exant in scripturis apud Equitem Cassianum à Puteo.

Eadem adhibita sunt à Pontifice studia cum Heluetiorum conuentu Badæ habito, ipsis ad Synodum inuitatis per Nuntium Ioannem Antonium Vulpium^s, Nouiocomenses Antistitem. Curatores quinque pagorum hæreticorum variis excusationibus reculant, alij, quòd ad id suorum mandata non haberent, alij, quòd nondum nossent an Reges consentirent; clarius alij, quòd aliam Religionem profiterentur. Sed octo pagi, quorum septem Catholici sunt, & vnus mixtus, per verba summæ religionis obtulere futuro Concilio suam & præsentiam & obedientiam.

Ita multum seminis iactum est, sed modicà segete; quin tamen hoc ingenti fructu collecto, quòd homines intelligerent, vbi fructus deficiebat, vitium non fatoris esse, sed soli.

CAPVT X.

Secreta colloquia inter Sturmium, Zanchium, ac postea Vergerium, hæreticos, & Delsinum Nuntium; & susceptum super hoc à Pontifice consilium.

Responsa publicè reddita inuitatis ad Concilium à Principibus ac Ciuitatibus hæc fuere: sed non deerant interim arcani congressus cum priuatis Doctoribus, illique præsertim, qui paulò antea transfugæ ab Ecclesia, locisque Catholicis, sentiebant adhuc quosdam conscientia morfus nondum omnino hebetatæ, & quamdam erga patrium solum charitatem nondum prorsus deletam. Dignum memoratu congressum habuit cum huiusmodi transfugis Delsinus^a. Hi fuerunt Hieronymus Zanchius Bergomensis, apostata ex Canonicorum Regularium familia, vir in scholasticis exercitatus, adeoque summo in pretio apud suam factionem, quæ illius in se & vtilitatem & penuriam agnoscebat: & Sturmius, fraternâ cum eo beneuolentiâ coniunctus, qui dicendi artem Argentorati tradebat, & variâ splendidâque literaturâ ornaba-

a Epistola Delsini ad Bortomeum, 13. Iunii 1561. Augustâ, in Archivio Vaticano, & eius summa in Bibliotheca Barberinorû.

ornabatur. Auctoritatem hic obtinebat potissimum apud Principes Palatinum, Saxonem, Daniæ Regem, Wirtembergicos ac Megalopolitanos Duces; & amicitias in Gallia contractis plurimi habebatur à Rege Navarra, arctamque cum Caluino necessitudinem exercebat. Zanchius apud Theologos pollebat plurimum, quorum plerique principes gratiam per ipsum adepti fuerant, quippe qui ceteris præstabat in discernendis huiusce disciplinæ professoribus; præterea Brentij intimus erat. Itaque hi duo, quos diximus, quo tempore Nuntius Argentorati substitit, eum inuisere, vnà cum aliis, qui à Veneta ditione mutata Fidei causâ illò transfugerant, quemadmodum facere consueverunt cum suis ciuibus exules rebelles, siue ad se purgandos, causati iniurias, quarum stimulis præcipites acti fuerant; siue ad solatium, degustantes in iis haustum aliquem illius voluptatis, quâ per suorum consuetudinem antea fruebantur; siue ad ostentationem, quasi in eo loco, vbi alij tamquam exteri & inuisi indigebant aliquo humanitatis officio, ab ipsis præstando qui illic domestici erant, & gratiâ florentes. Nulla prætermisit cum illis monita Delfinus, grauitate beneuolentiâque temperata, quæ sibi rerum conditio permittebat. Quare Zanchius cum reliquis ab eo digrediens, submissâ illi voce significauit, optari à se solitarium cum ipso colloquium, quod Delfinus nutu capitatis admisit.

- 2 Rediit Zanchius; ac prolixum cum eo sermonem habuit: cui alter sermo vnà cum Sturmio successit, qui tamen noluit denuò in ea vrbe conspici apud Delfinum, sed illum quodam in loco prope urbem vnà cum Zanchio conuenit. Eorum votum fuisset, concordiam neçtere, adeoque vtrique parti gratificantes gloriam adipisci, atque inter Catholicos regredi non cum rubore fontium quibus venia indulta sit, sed cum dignitate benemerentium quibus beneficium rependatur: hinc erat, vt de suis viribus & Nuntio & sibi pollicerentur suprâ quàm possent. Verùm Delfinus tametsi re satis animaduersâ, scripsit ad Borromæum, sibi visum esse consultius Apostolum imitari, qui in epistola ad Philipenses ^b conspiciatus ^b Cap. 1. *Christum prædicari ab aliquibus propter inuidiam & contentionem, ab aliis propter bonam voluntatem, in ea tandem verba prorupit: Quid enim? dum omni modo, siue per occasionem, siue per veritatem Christus annuntietur, & in hoc gaudeo, sed & gaudebo: summamque in se prudentiam existimari, studere vt eliceretur ex his, si non quod ipsi pollebantur, certè quod possent.*

- 3 Quæ primò Zanchius proposuit, hæc fuere: Vt adhiberetur

N u n n 2

mode-

1561. moderatio auctoritati nunc attributæ Romano Pontifici, quippe quæ veteri Ecclesiæ consentanea non erat: Ferrentur in Concilio sententiæ secundum solum Dei verbum, & Patres vetustiores: Soluerentur Episcopi à iureiurando, quo Pontifici obstringebantur, adeò vt liberè loqui possent, & ex conscientia norma: Vt primo loco modici quidam cœtus doctiorum Præsulum haberentur, quibuscum conferre sermonem possent Theologi Protestantium; ij verò postmodum secreta sua suffragia promerent, antequam in magno conuentu quidquam decerneretur, cum existimarent hæretici, in multis è Catholicis Episcopis scientiam desiderari.

Reposuit Nuntius, quod spectabat ad Pontificis auctoritatem, Vtinam à recentioribus tantum illi tribueretur, quantum ab antiquis; ambigi de hoc non posse spectatâ seu Patrum doctrinâ, seu Annalium testificatione; declarari à Theodoro in epistola ad S. Leonem, *Ecclesiam Romanam esse maximam, ac præclarissimam supra ceteras omnes, & orbi terrarum præsidere*: à magno Concilio Chalcædonensi appellatum fuisse eundem Leonem *Pontificem sanctissimum, Apostolicum, & vniuersalem*: Hieronymum sensisse, in vna eiusmodi auctoritate inniti vniuersam Fidei vnitatem, & Ecclesiæ conseruationem, cum in epistola ad Luciferianos scripsit: *Ecclesiæ salus pendet à dignitate supremi Sacerdotis, cui nisi concedatur potestas quedam plusquam ordinaria, & supra omnes eminens, tot erunt in Ecclesiâ schismata, quot sacerdotes*. Tantam verò testimoniorum copiam Definus produxit, vt Zanchius admirandus dixerit, velle se accuratius super ea re auctores veteres consulere. Cui subiecit Nuntius: Id quidem ageret: sed legeret sinceros codices, ac fideles interpretes; cum contigisset, vt Oecolampadius in sua Theophylacti translatione locum quemdam peruerteret, vbi super capite vigesimo primo S. Ioannis auctor ille, tamen si Græcorum errore imbutus de processione Spiritus Sancti, Petri primatum approbat. Quod à Zanchio verum esse compertum est; & per eam occasionem incidit in alium eiusdem auctoris locum super capite vigesimo secundo S. Lucæ, præualidum ad idem firmandum. Ostendit deinde Nuntius, quo pacto dictum quoddam S. Basilij in sexta epistola ad Athanasium Patriarcham Alexandrinum, implicatum verius quàm explicatum fuerat ab eius interprete, quandoquidem in Græco idiomate Ecclesiæ Romanæ auctoritatem longè manifestius declarabat; ac demum continenter commemorauit exempla potestatis exercitæ ab antiquis Romanis Pontificibus in Regnis creandis, in Imperiis transferendis, in comprobandis condemnandisque Conciliis.

ciliis. Proinde in hoc primo articulo Zanchius & Sturmius, id quod ne cogitatione quidem attigerant deprehendentes, quieuerunt, & suum consensum obtulerunt.

5 Ad alterum progressus est Delsinus, in quo postulabatur, vt in Concilio res diiudicaretur ex solo Dei verbo & veterum Patrum sententia. Dixit, Id aliis vocibus idem esse, ac omne pondus auctoritatis adimi superioribus Conciliis, & Pontificiis Decretis. Percontatus postea est, Num huic nouo Concilio, Pontificis confirmatione stabilito, tribuenda esset auctoritas, quæ supra conditionem humanam falli non possit, ad amputandam vrgentium discordiarum radicem. Si hanc auctoritatem haud obtineret, inane esse Concilium cogi, tanto cum stipendio incommodoque Christianarum omnium prouinciarum: sin obtineret, Quonam ea nomine illi posset attribui, dum eodem simul tempore eadem denegaretur antiquis Conciliis ac Pontificibus, nihilo minoris auctoritatis Tridentino, & Pio IV.? In reliquum, vti antea Concilia nihil decreuerant, quod verbo Dei, communi que Patrum sententiæ aduersaretur, perinde à Tridentino peractum iri.

6 De tertio, palàm fecit, si Episcopi iureiurando soluerentur, id ex vna parte vanum, ex altera offensionibus obnoxium futurum. Vanum; quis enim Antistitum tam rudis erat, qui nesciret, neminem vllò vmquam iureiurando adigi ad non seruandam Deo fidem, quod absque dubio fieret ab eo, qui silentio præteriret in Concilio, quod è re Ecclesiæ putasset? Offensionibus obnoxium; quoniam huiusmodi absolutio populis ansam præbuisset existimandi, prægressum iusiurandum impium ac tyrannicum fuisse, vtpote linguas obstringens silentio planè sacrilego.

7 Demum quod spectabat ad quartum, admonuit, secretam illam sententiarum pronuntiationem, à doctioribus Episcopis habendam, aduersaturam fuisse antiquitati vniuersæ, & Christi ordinationi, qui custodiam S. Spiritus alligauit dignitati ac legitimæ coniunctioni Episcoporum, non item doctrinæ: si qui recentium Præsulum tenui erant litteraturâ, credibile videri, tales pariter quosdam interfuisse Concilio Nicæno, Chalcedonensi, aliisque tantæ venerationis.

8 Rationum robur sentiebant Sturmius & Zanchius, noluisseque hinc hebetes videri, hinc omnino cedere; sed aliquid lucrari cupiissent, siue vt suæ factionis hominibus ostenderent, se honorifice pactos esse; siue quòd ad integram deditorem eos inductum iri desperabant: quin Delsinum rogarunt, vt rem obuolueret arcano

1561. silentio, affirmantes, vnicam conueniendi rationem fore, si diffi-
mulato omni præcedenti congressu, prudenter ipsi suggererent
Principibus ac Ciuitatibus, consentiri posse Concilio, vbi Ponti-
fex huiusmodi conditionibus indulgisset: postea verò, si ex parte
Pontificis illæ reipsa quasi denuò propositæ audirentur, & post tem-
poris spatium, quod satis esset ad exhibendam speciem, quæ tunc
planè viderentur expensæ, concessio impertiretur.

Postremò in vno eodemque consilio versabantur, quod erat & 9
alienæ & propriæ ipsorum voluntatis cardo; nimirum, vt in Syno-
do multæ opinioniones ac ritus, quæ post schisma in populis radices
egerant, & à prædicantibus in suggestibus, & à doctoribus in li-
bris comprobata, tamquam adiaphora seu indifferentia relinque-
rentur, minimeque ad salutem necessaria, adeò vt de illis vnicui-
que liceret alterutram partem sequi. Etenim, aiebant, si faterentur
ipsi, hæreticos se fuisse, exaudirentque Romæ suas sententias vo-
citas damnatasque nomine tam probroso, id profectò nimis
amarum odiosumque ipsis futurum, adeoque fraternæ concordie
nimis dissentaneum.

Animaduertit Nuntius, eorum difficultatem in eo sitam, vt se 10
illi deerrasse faterentur in ea Religione, in qua se iactauerant corre-
ctores & emendatores antiquitatis, orbisque terrarum: & quò il-
los suauiter flecteret, vt sine spasmate sectionem tam acerbam & ta-
men inuitabilem tolerarent, ipsis insinuauit, sine dubio à Conci-
lio non nisi quantum necessarium reuera foret ad salutem definitum
iri. Huius exemplum conspici in quæstione de immunitate pecca-
ti Originalis in Dei Parente: cum enim ea controuersia inter deos
celebres Scholas efferbuisset ætate Sixti IV. atque ab eo in ancipiti,
& cuius partium libera fuisset relicta; vtque Fidei ac sacris Litteris
haud repugnabat, placuerat postea Concilio, vt ipsa in eodem li-
bertatis statu persisteret. De cetero nemini erubescendum esse,
quòd opinando falsus fuerit, magis quàm erubescat quòd homo sit.
Si Hieronymum legamus, errores Origenis ibi recensitos legi; si
Augustinum, Cypriani. Errasse postea Lactantium Firmianum:
ipsum Augustinum, illum Ecclesiæ solem, non modò tot annos
vixisse sub caligine Manichæorum, sed postea conuersum ad Fi-
dem cæcutisse inter umbras aliarum falsarum opinionum, quarum
palinodiam canere sibi probro non duxit, earumque reuocatarum
syllabum posteritati relinquit.

Absoluta sunt colloquia, Zanchio pronuntiante, Romæ facili- 11
tati consulendum; siquidem sibi numquam è memoria calurum, se

se Italiae filium esse; simulque affirmavit, id ipsum ostensum iri, retineri memoriã à Petro Martyre, qui ab eodem Religiosorum Ordine, à quo Zanchius erat, transfuga, & Galliam magnopere seducebat, plurimumque id temporis audiebatur à Regina, tam intenta ad potentiores sibi conciliandos, ut suspicionem minus sinceræ Fidei de se concitaret. Adiecit Zanchius, ad Pontificiorum duritiam non spe solum sed metu emolliendam, Vbi hæretici cum Roma non reconciliarentur, inuitos inter se fuisse societatem aliquam, necessitate compulsos muniendi se aduersus factionem adeo doctrinis viribusque pollentem: & quamquam Nuntius indicaret Zanchio, existimari à se, id fieri non posse; in sinu tamen pertimescebat, cum aliam non agnosceret in ipsis dissensionem, perceptam populo, ac proinde quæ sine alterius partis dedecore componi non possit, nisi de Eucharistia.

12 Is igitur amplissimam totius rei narrationem ad Pontificem & ad Legatos perscripsit, misitque vnà libellos quosdam ab illis sibi delatos, antequam memorata colloquia absoluerentur, tamen si plenos hæreticis postulatis ipsos animaduerneret. Et sanè satis ille intelligebat, Religionem esse planè instar illius infantis in iudicium adducti, in quo vera parens ad litem componendam scissionem admittere passa non est: scripsit tamen, plurimæ dignitati, plurimoque emolumento fore, si homines huiusmodi ad Concilium adducerentur quibusuis conditionibus, dummodò eæ quod nefas esset nec concederent nec permitterent. Quapropter pro mandatis, quæ ad ipsum postmodum peruenere, Argentoratum remisit hominem, qui sibi à secretis erat, cum responso: Nuntio, quæsitã iam luce de iis quæ obtineri possent per futuram Synodum super ipsorum postulatis, pro certo fuisse compettum, eam ne latum quidem vnguem à vetustissima reliquarum Synodorum & Ecclesiæ consuetudine in vllò ritu ac lege, quantumuis laxatis, recessuram, donec eam obtinisset frequentiam, eamque existimationem, ut sibi par esse videretur de nouitate ac mutatione in re tam graui decernere. Proinde rationem vnicam impetrandi quæ exoptabantur, vbi fines æqui non excederent, eam esse, ut Protestantes Concilium adirent, ampliusque illud & magnificentius redderent; in quo statu fidentius ad insolitam aliquam concessionem habendam adduceretur: interim nihil aliud ipsis sponderi posse, nisi quamcumque maximè inuolabilem securi accessus fidem, & cuncta vrbanitatis officia. His quæ obtulerat adiecit feruidæ suasionis efficaciam, & viuidas preces, in mentem ipsis reuocans, quantum hoc

In epistola Legatorum ad Borromæum, 6. Iulij 1561. d. Instructio extat inter scripturas Barberinorum.

1561. hoc pacto apud Deum, apud Ecclesiam, & apud genus humanum promeruissent.

e Litteræ
Delfini ad
Borromæum,
13. Maij
1561.

Non hi solùm, sed Vergerius etiam, de quo pluribus in locis scripsimus, quiq̃ tunc Duci Wirtembergico seruibat, ad arcana & iterata colloquia cum Delfino Nuntio se contulit^e, prius Zabara, dein Argentorati, & in locis proximis; interdum solus, & tunc liberius, interdum vnà cum Sturmio, & tunc alter alteri mutua sibi suspicionem afferebant. Ex vna parte Vergerius cupientissimum recuperandæ patriæ animum præ se ferebat; ex altera sibi minimè temperabat à venenatis maledictis, quæ in eos, quos ipse suos hostes arbitrabatur, & etiam in Pontificem euomebat. Sed in primis sui ab Ecclesia recessus insimulabat Ioannem Casam, Nuntium apud Venetos, cum ipse postremo impetu se in præcepit. Delfinus homine patienter audito, respondit; Casam è viuis non excessisse, tunc verò apud Pontificem magnâ esse auctoritate Tridentinum ac Mantuanum, veteres ipsius patronos: proinde videtur tempus adesse Diuinæ erga ipsum misericordiæ impetrandæ; ut etiam se Concilio sisteret, eum cohortatus est. Vergerius, falsus quidem immortalis beneficiorum nexu eorum vtrique se obstrictum, addidit, Dedecere, se honestum hominem ad palinodiam adigi. At Nuntius: Nihil aliud postulari, nisi quod ad ipsius salutem, Deiq̃ honorem necessarium foret; ac de reliquo humanitatem omnem sperari posse: & quidem illum adduxit, ut qualdam litteras ad Mantuanum scriberet^f, ab ipso traditas Nuntio, & à Nuntio, antequam Tridentum peruenire deberent, Romam missas. Erant illæ refertæ singulari reuerentiâ benevolentiaq̃ in Mantuanum, summis laudibus erga humanitatem Nuntij, quem ille venerabatur vt egregium Patricium illius Reipublicæ, cuius ipse subditus Iustinopoli ex honesto genere natus fuerat. Charitatem erga Italiam patriam suam profitebatur, & studium publicæ in Ecclesia concordia, ad quod suam operam offerebat; indicabatq̃, non parum à se lucis allatum iri, si Mantuanum alloqueretur: sed de suorum errorum resipiscentia nihil: & peculiare sibi tabulas, per quas tutus adesset, cum à Concilio tum à Cæsare postulabat. Delfinus hominis ad frugem reuocandi cupiditate flagrabat. Etenim tametsi, pro eo ac ipse scribebat, Vergerius nullâ planè scientiâ esset instructus, adeoque dum apud Heluetios vixerat, suam operam solùm impendisset in vertendis Italicè hæreticorum libris; tamen existimabat, in vniuersa Germania duo capita comperiri non posse, quorum reconciliatio tanti esset faciendâ, quanta Verge-

f 28. Aprilis,
& 12. Maij
1561.

Vergeriana; adeo ipsius è calamo fluebat in Sedis Apostolicæ detrimentum popularis quædam eloquentia, & audacter maledica in Principes magis iniustos. 1561.

14 Verum Mantuanus, cui ab Aula Romana negotium communitum, cuiusque prudentiæ commissum est, noluit directè Vergerio respondere^b, arbitratus, illum ex huiusmodi responsione nundinas celebraturum cum suæ factionis hominibus, ostentantem se à Pontificiis plurimi haberi, eosdemque præstò esse ad ipsum ingenti pretio coemendum. Commonuit etiam de iis Nuntium, qui magis cupidus quàm circumspectus, haud dubitauerat secum ad cœnam Vergerium vocare; quin etiam illius ambitione uti ad eundem conciliandum, factâ ipsi ob eam causam spe gloriæ ac præmiorum. Huiusmodi Mantuani cautio fuit plurimum à Pontifice commendataⁱ. Ac tandem ex Delfini litteris compertum est^k, gliscere in dies Vergerij arrogantiam & impudentiam, de Osio Legato per insolentissimum despectum scribentis. Quare Delfinus iussus est^l omnem cum eo consuetudinem abrumpere: imò quoniam Mantuanus auctor erat ne Tridentum solus Vergerius vocaretur, ut qui per seipsum parum poterat emolumenti conferre, sed vnâ cum Zanchio & Sturmio, utque ipsorum operâ colloquium iniretur ad aberrantes populos reducendos, sed aliâ ratione, quàm habita fuerat in præteritis colloquiis infructuosis^m, nihil horum Pontifici placuit. Haud conducere seu Vergerij solius, seu illorum omnium improborum accessum ad Synodum, utpote qui venturi non fuissent ut resipiscerent, sed ut obsisterent, & in suorum existimatione crescerent, quasi communis sectæ antesignani. Quod si vellent interesse, fatis illis fore datam reliquis securitatis fidem, & tunc omnem ipsis comitatem exhibendam esse: è colloquiis nonnisi noxiam cunctationem oriri posse, quemadmodum exempla superiora monstrabant: nec inanem anteaactorum colloquiorum exitum Pontificiis ministris esse imputandum, quibus nihil boni defuerat, nisi successus; sed vni hæreticorum iniquitati, sibi semper constanti. Porro à Concilio nihil ampliùs esse sperandum quàm Catholicorum confirmationem, conciliationemque nutantium, atque ad id curam omnem impendendam. Quod si etiam huiusmodi colloquium esset ineundum in Synodo, illud auctoritate Cæsaris, non autem per sequestros priuatos, inhonoratos & improbos conficiendum.

15 Inter alios ad S. Inquisitionis tribunal delatos, qui cupiebant adesse in Concilioⁿ, sed non disceptaturi, sicut ij quos diximus, vnus

Pars II.

O o o o

viri

g Litteræ Borromæi, 30. Maij 1561.
b Ex epistola Mantuani ad Borromæum, 8. Iunij 1561.

i Litteræ Borromæi ad Mantuanum, 18. Iunij, & 12. Iulij 1561.
k Delfini litteræ ad Borromæum, 10. Octobris 1561. quarum summa est apud Barberinos.
l Apparet ex epistola Borromæi ad Mantuanum, 8. Nouembri 1561.
m Apparet ex responsio Borromæi ad Mantuanum, mensè Nouembri 1561.

n Litteræ Borromæi ad Mantuanum, 20. Septemb. 1561.

1561. viri nomen haud præteriero, suis in Operibus commendati, quæ auctori suo magis honestum prosperumque finem meruissent. Erat hic Ludouicus Casteluëtrus, qui se ad Protestantium vrbes receperat. De ipso responderi iussit Pontifex Mantuano: Cùm illius causa in Inquisitionis Romanæ tribunal fuisset inducta, Romæ, & non alibi oportere vt reus se silteret; cum eo tamen quàm mitissime acturum se polliceri, aded vt vbi ipsum infontem agnouisset, non absoluisset modò, sed beneficiis affecisset; vbi verò idem deprehenderetur in errorem aliquem delapsus, satis futuram Pontifici priuatam Ludouici retractationem. Id fidentem quidem illum reddidit, sed breui tempore, nullo fructu: is enim cùm post paucos dies illud tribunal adiuisset, seque pressum interrogationibus sentiret, multoque acrius testimonio cuiusdam impij libri, à Melanchthone conscripti, & ab ipso in Italicum sermonem conuersa eâ characteris formâ, non tam manum quàm ingenium arguentis, quæ simulari non potest, timoris æstu agitatus fugam arripuit, & potius quàm se committeret arbitrariæ alterius clementiæ, passus est quamcumque ignominiosissimam damnationem inuri sibi, vti Basilæ inter hæreticos & ductâ & extinctâ: quamquam adiuuentum, quod ipsius stylus suppeditauit politioribus iucundioribusque disciplinis, obseruationum raritate, commentationum subtilitate, promerentur, vt grati animi causâ fides benignè habeatur auctori, narranti ipsum postremò respuisse. Quæ sanè fides de se tenuem meri nominis reparationem præstat paucos apud mortales, & eo solùm breui tempore, quo sunt mortales.

C A P V T X I

Quis esset in Gallis Hispanisque animus ad indictam Synodum excipiendam. Electio Secretarij, Curatorisque Concilij; eorumque vtriusque Legati accessus. Transitus Tridento Archiducis Eleonora, & complurium Episcoporum aduentus. Honores à Pontifice collati Madruccio & Mantuano: data huic amplissima facultas sumptus faciendi, & Legatis, elemosynæ generatim distribuende. Animaduersiones de subministrata pecunia multis Episcopis indigentibus.

Sed à priuatis hominibus à res publicas, à quibus reuerà pendebat negotium, redeamus. In Gallia semper vehementior agitatio; quippe Rex puer erat, Regina extera, Proceres armulii inter se, potentia factione contrarij, Fide discordes: in dies singulos

Primum ille examen subiit anno 1560. 11. Octobris; secundum, 14. ultimum, 17.

Historia
Concilij
Tridentini
Part II

1561
SIV